

Előadó: Radvánszky Anikó	Szemeszter: 2021/2022. 2.
Tanegység neve: Határon túli magyar irodalom	Nappali képzés
Tanegység kódja: BBNMI02700	

Határon túli magyar irodalom (BBNMI02700)

Tematika és olvasmányjegyzék 2022 tavaszi félév

1. (febr. 17.) Bevezetés, tematika, félévi követelmények

2. (febr. 24.) A Trianon utáni erdélyi irodalomról

3. (márc. 3.) Kányádi Sándor költészete

Kötelező irodalom: *Vannak vidékek, Játszva magyarul; Magyar történelmi pillanatokra; Halottak napja Bécsben; Öreg iskola falára, Fekete-piros, Valaki jár a fák hegyén. Sörény és koponya, Apokrif ének, Fától-fáig, Kuplé a vörös villamosról, Krónikás ének Illyés Gyulának – odaát*

Ajánlott szakirodalom: Ködöböcz Gábor, *Hagyomány és újítás Kányádi Sándor költészetében. A poétikai módosulások természete a daloktól a „szövegekig”*; Debrecen, 2002 (Csokonai könyvtár); Pécsi Györgyi, *Kányádi Sándor*; Pozsony, 2003 (Tegnap és ma); *Tanulmányok Kányádi Sándorról*, szerk. Márkus Béla; Debrecen, 2004; Pomogáts Béla, *Vers és közösség. Kányádi Sándor költészetéről* = Jelenkor, 1982/7–8, 745–750 = Uő., *Erdélyi tükrök*, Bp., 1995, 116–124; Kovács Béla Lóránt, „végéhez közelít a kezdet”. *Kányádi Sándor, Valaki jár a fák hegyén.* = Alföld, 1998/9, 89–92; Bertha Zoltán, „*Valaki jár a fák hegyén*”. *Egy Kányádi- vers-remek és környéke* = Parnasszus, 2000/4.

4. (márc. 10.) Szilágyi Domokos költészete

Kötelező irodalom: *Héjjásfalva felé; Szemből halál; Hegyek, fák, füvek; Ez a nyár; Búcsú a trópusoktól; Haláltánc-szvit; Pogány zsoltárok; Bartók Amerikában; Kényszerleszállás; Kérvény; Felezőidő; Tengerparti lakodalom; Circumdederunt.*

Ajánlott szakirodalom Cs. Gyimesi Éva, *Találkozás az egyszerűvel*, Bukarest, 1978; Cs. Gyimesi Éva, *Álom és értelem. Szilágyi Domokos lírai létértelmezése*; Bukarest, 1990; Kántor Lajos, *Ki vagy te, Szilágyi Domokos?*; Bp., 1996; *Kényszerleszállás. Szilágyi Domokos emlékezete*, vál., szerk., összeáll. Pécsi Györgyi, Bp., 2005 (Emlékezet); „*Határincidens*”. *Tanulmányok Szilágyi Domokosról*, szerk. Palkó Gábor, Szilágyi Zsófia Júlia, Bp., 2016 (PIM studiolo); *Magány és árnyék. Egy Szilágyi Domokos nevű ember a Szekuritáté hálójában*, szerk., Selyem Zsuzsa, Kolozsvár, 2008; Balázs Imre József, *Az avantgárd hatástörténete és a Forrás-nemzedékek*, Korunk 2011/11., 29–35; Benyovszky Tóth Anita, *A verstől a szövegig. Polifónia és intertextualitás Szilágyi Domokos költészetében* = *Értelmezések az elmúlt századból*, szerk. Kálmán C. György – Orbán Jolán, Pécs, 2002; Korpa Tamás, *Szilágyi Domokos nyelvszemlélete és a recepció ambivalenciái*, Látó 2011/2. (<http://www.lato.ro/article.php/Szil%C3%A1gyi-Domokos-nyelvszemle%C3%A9lete-%C3%A9s-a-recepci%C3%B3-ambivalenci%C3%A1i/1938/>); Kántor Lajos, *Ki vagy te, Szilágyi Domokos?*, Balassi, 1996; Szilágyi Zsófia Júlia, *Az alanyiség börtöne, Szilágyi Domokos szerepversei?*, Napút 2006/8., 124–131; Pécsi Györgyi, *Formaváltás, új identitás I Szilágyi Domokos: Bartók Amerikában; Forrás*, 2016/12. <http://www.forrasfolyoirat.hu/1612/pecsi.pdf>

5. (márc. 17.) Sütő András drámái

Kötelező irodalom: *Egy lócsiszár virágvasárnapja*

Ajánlott szakirodalom: Péter Orsolya, *Csillagok a máglyán. Sütő-drámák elemzése*, Bp., 1997 (Irodalmi zsebkönyvek); Bertha Zoltán, *Sütő András*, Pozsony, 1995 (Tegnap és ma); Lázok János: *Sütő András drámatrilógiája*, Marosvásárhely, 1997; *(M)ilyen gazdagok vagyunk (?)*. Sütő András műhelykonferencia, szerk. Lázok János, Kolozsvár – Marosvásárhely, 2015; Tarján Tamás, *Sütő András*: Egy lócsiszár virágvasárnapja. Csillag a máglyán = Százsorszínház, szerk. Juhász István, 1983; Tarján Tamás, *Itt állok, másként nem tehetek* =Uő., *Kortársi dráma*. Bp., 1983; Gálfalvi Zsolt, *Drámák humánuma – avagy a humánnum drámái* = Uő., *Az írás értelme*, Bukarest, 1977; Pécsi Györgyi, *Az ember szabadsága. Rend és rendetlenség Sütő András drámáiban* = *Csillag a máglyán. In memoriam Sütő András*, szerk. Domokos Máttyás, Bp., 2007.

6. (márc.24.) Tamási Áron prózaművészete

Kötelező irodalom: *Kányák a tempomban; Kivirágzott kecskeszarvak; Szerencsés Gyurka*

Ajánlott szakirodalom: Sipos Lajos, *Tamási Áron, Élet- és pályarajz*, Bp., 2006; Féja Géza, *Tamási Áron alkotásai és vallomásai tükrében*, Bp. 1970; Bertha Zoltán, *A szellem jelzőfényei. Szempontok Tamási Áron világgépéhez*, Bp., 1988; *Zeng a magosság. In memoriam Tamási Áron*, vál., szerk., összeáll.: Tamás Menyhért. Bp., 1997; *Tamási Áron emlékkönyv*, szerk., Tasnádi Gábor, Bp., 1997; *Találkozások Tamási Áronnal*, összegyűjt., vál.: Bán Péter, 2000; Németh László, *Tamási Áron* = ProtSz 1927. 4. sz. 237–240.; N. L.: *Készülődés*. Bp., 1941. 95–99., N. L.: *Két nemzedék*. Bp. 1970, 195–199; Németh László, *Magyar irodalom 1932-ben. Három elbeszélő* = Tanú 1933. 4. sz. 238–241., N. L.: *Két nemzedék*. Bp., 1970. 423–427. [Móricz Zsigmond, Tamási Áron, Gelléri Andor Endre.]; Báránszky-Jób László, *Tamási Áron* = Alf 1966. 12. sz. 52–60. és B.-J. L.: *Élmény és gondolat*, 1978; Zsák József, *Faun-motívum egy Tamási-novellában* = Alf. 1974. 12. sz. 62–65. [Tamási Áron, *Kivirágzott kecskeszarvak*]; Pomogáts Béla, *Szerkezet és jelentés Tamási Áron korai elbeszéléseiben* = Alf 1974. 12. sz. 55–62. [*Ördögváltozás Csíkban; Hajnali madár; Erdélyi csillagok*]

7. (márc. 31.) Bodor Ádám novellisztikája

Kötelező irodalom: *Egy rossz kinézésű ember; Behavazott lábnyomok; A krétaszag eredete*

Ajánlott szakirodalom: Pozsvai Györgyi, *Bodor Ádám*, Pozsony, 1998; Scheibner Tamás és Vaderna Gábor, szerk., *Tapasztalatcsere. Esszék és tanulmányok Bodor Ádámról*, Bp., 2005; Bányai Éva, *Terek és határok. Térképzetek Bodor Ádám prózájában*; Kolozsvár, 2012.

8. (ápr.7.) Kovács András Ferenc költészete

Kötelező irodalom: *J.A. szonettje, Erdélyi töredék, Erdélyi iskolák falára, Bizánci epigramma, Szózat egy szoborhoz, Az Utolsó Premier, Psalmus Transsylvanicus, András evangéliuma, Pro domo, Ars memoriae, Kövek a magasban, Önarckép gyufásdobozra à la japonaise.*

Ajánlott szakirodalom: Szigeti Csaba, *A Hímfarkas bőre*, Jelenkor, 1990/5; Szigeti Csaba, *Lábjegyzetek egy lábjegyzetelt palimpszesztushoz*, Jelenkor, 1993/11; Kulcsár Szabó Ernő, *Poesis memoiae*, Kortárs, 1994/6; H. Nagy Péter, *Az „újraírt” hagyomány kontinuitása*, Alföld, 1994/12; Keresztury Tibor, *Versrenewansz közeeleg* = *Csipesszel lángot. Tanulmányok a legújabb magyar irodalomról*, Bp., Nappali Ház, 1994; Lászlóffy Aladár, *Két „nélküliség” között egy költő*, Árgus, 1995/1; Somlyó György, *Kovács András Ferencről*, Magyar Napló, 1995/1; Kulcsár-Szabó Zoltán, „*Hangok, jelek*”, Nappali Ház, 1995/3; Fried István, *Idézetek és a mai versalkotás*, Tiszatáj, 1995/4; Báthori Csaba, *Erdélyi Próteusz*, Holmi, 1995/9; Füzi László, *A nyelvben létezés boldogsága: Jegyzetek Kovács András Ferenc költészetéről* = Uő.: *Balvégzetű évtized: esszék, tanulmányok*, Pozsony, 1996; Szigeti

Csaba, Névsorolvasás. Forrás, 1997/4; Lőrincz Csongor, *Kérügma és literalitás*, Literatura, 1999/4; Székér Endre, *Depressio Transsylvaniae*, Kritika, 1999/10; Cs. Gyimesi Éva, *A rejtőzködő lírikus* = Uő.: *Kritikai mozaik: Kritikai esszék, tanulmányok*, Kolozsvár, 1999; Cs. Gyimesi Éva, *Öt vers: Palocsay: Képzelt kandalló; Lászlóffy: Egyetlen élet; Szabédi: Válassz; Markó: Feljegyzés egy boldog körtefáról; Kovács András Ferenc: Önarckép gyufásdobozra à la japonaise* = Uő.: *Kritikai mozaik: Kritikai esszék, tanulmányok*, Kolozsvár, 1999; Margócsy István, *Magyar táncszó*, Holmi, 2000/8; Gerliczki András, *Kovács András Ferenc könyvei = Nemzetiségi magyar irodalmak az ezredvégen* szerk. Görömbei András, Debrecen, 2000; H. Nagy Péter, *A szöveghatárok feloldódása = Az irodalmi szöveg antropológiai horizontjai*, szerk., Bednatics Gábor, Bengi László, Kulcsár Szabó Ernő, Szegedy-Maszák Mihály, Bp., 2000; Kovács Béla Lóránt, *Irónia, alanyiség, történelem*, Alföld, 2001/1; Oláh Szabolcs, *A líraihang műfajfüggő anyagisége és megmutatkozása Kovács András Ferenc történelmen átívelő verseiben = Identitás és kulturális idegenség*, szerk. Bednatics Gábor, Kékesi Zoltán, Kulcsár Szabó Ernő, Bp., 2003; Lőrincz Csongor, *Név, aláírás és inskripció a lírában: Kovács András Ferenc: J. A. szonettje*, Kalligram, 2006/3–4.

Tavaszi szünet: április 11- 22.

9. (ápr.28.) Visky András drámái

Kötelező irodalom: *Júlia. Párbeszéd a szerelemről*

Ajánlott szakirodalom: *Mellézkörej. Írások Visky András hatvanadik születésnapjára*; szerk. Sepsi Enikő, Tóth Sára; Bp., 2017 (Károli könyvek. Tanulmánykötet); Molnár Illés, *Visky András Júliájáról*, <http://www.barkaonline.hu/tarca/2333-visky-andras-julia>; Visky András: *Barakk-dramaturgia = Megváltozhat-e egy ember?*, Korunk, 2009, 11; *A csend terei. Interjú Visky Andrásal* = <https://art7.hu/szinhaz/interju-visky-andrassal/>; György Andrea, *Egy szerelem háromszöge. Visky András: Júlia*, Pannonhalmi Szemle, 2003/ 1; Tarján Tamás, *Stigma. Visky András: A különbözőség vidékén; Júlia.*, Jelenkor, 2008/4.

10-11. (máj. 5-12.) Dragomán György prózája

Kötelező irodalom: *Máglya*

Ajánlott szakirodalom: Rácz Gergő, *A szabadság lehetőségei*, <https://revizoronline.com/hu/cikk/5291/dragoman-gyorgy-maglya>; Morsányi Bermadett, *Imág(ó)k*, Kalligram, 2015. október: <https://www.kalligramoz.eu/Kalligram/Archivum/2015/XXIV.-evf.-2015.-oktober/Imago-k-Dragoman-Gyorgy-Maglya>; Máté-Tóth András, *Máglya-jegyzetek*, Tiszatáj, 2015, május 6. <https://tiszatajonline.hu/irodalom/maglya-jegyzetek/>; Bazsányi Sándor- Sántha József, *Két bírálat egy könyvről*, <https://www.holmi.org/2014/12/bazsanyi-sandor%E2%80%93santha-jozsef-ket-biralat-egy-konyvrrol-dragoman-gyorgy-maglya>; Szatmári Áron: *Dragomán György:Máglya*, Jelenkor, 2015/3, <http://www.jelenkor.net/archivum/cikk/14735/nincs-igazsag>.

12. (máj. 19.) Összegzés

Bp., 2022. február 16.

dr. Radvánszky Anikó
egyetemi docens